

Slovenia

December 2010

aleksander ostan **tema številke: presežki leta 2010**

med ambicijami in resničnostjo

waf - world architecture festival 2010: svetovni arhitekturni festival

V Barceloni je med 03.in 05. novembrom že tretjič potekal dogodek, ki se je ambiciozno poimenoval Svetovni arhitekturni festival. Obljublja mešanico globalne informiranosti, inspirativnosti in praznovanja v izjemno vitalni in zanimivi stroki, ki pa se ji zadnja leta, kot vsi veste, zaradi globalne ekonomske krize, pa tudi krize vrednot, ki se odražata tudi v arhitekturi, pišejo (in

Gianluca Racana, projektni direktor Zaha Hadid Architects med svojim govorom ob podelitvi nagrade

Festival se odvija v eni od svetovnih prestolnic arhitekture in oblikovanja, ki je primerna tako zaradi vabljalivosti in centralnosti svoje lege kot tudi zaradi dejstva, da mesto dogodek podpira in potrebuje hkrati. In tu se pojavlja že tudi prvo, za nas Evropejce sicer boleče vprašanje in z njim tudi dilema: kljub (zaenkrat še vedno) osrednji legi in vlogi, ki v svetovni arhitekturni sceni pripada stari celine, tako v smislu inovativne produkcije kot tudi teoretskih diskurzov, je glede na trende morda le vprašanje let, ali ne bi bilo kakšnega podobnega globalnega srečanja zanimivo doživeti tudi kje drugje, n.p.r. na še vedno propulzivnem daljnem vzhodu, v Singapuru, na Japonskem ali na Kitajskem? No, kakor koli že, ker sem bil letos na festival povabljen, sem se odločil, da si ta velikopotezni dogodek tudi prvič v živo ogledam.

Struktura festivala je po svoje zanimiva, nudi mešanico raznolikih dogodkov, ki segajo od velike razstave prijavljenih projektov preko predavanj in sponzorskih dogodkov do živih prezentacij. Prav slednje so tiste, ki festival prepoznavno ločijo od siceršnjih mednarodnih arhitekturnih konferenc in simpozijev, ki so zasnovani predvsem kot niz »ex chatedra« predavanj. Na WAF prav »tekmovalne« predstavitve po posameznih kategorijah, ki jih je na festivalu obilo (čeprav nekaterih arhitektur pač ne moreš umestiti v predalčke klasičnih tem), tvorijo živo jedro dogajanja. Za vsak izbrani (»shortlisted«) projekt je na razpolago dvajset minut časa, znotraj katerih morata avtor ali avtorski tim predstaviti svojo rešitev, tematska komisija pa ga

Najboljša stavba sveta: narodni muzej umetnosti 21. stoletja MAXXI, Rim, Italija; arhitektura: Zaha Hadid Architects, Velika Britanija

Zmagovalna stavba kategorije šport: narodni štadion Soccer City, Johannesburg, Južna Afrika; arhitektura: Boogertman+Partners, Južna Afrika v sodelovanju z Populous, Velika Britanija

december | januar 13

December 2010

tema številke: presežki leta 2010

Zmagovalna stavba kategorije pisarniških stavb: Vali Asr Commercial Office Building, Iran; arhitektura: Kelvan, Iran

Zmagovalna stavba kategorije izobraževanje: School of the Arts, Singapur; arhitektura: WOHA, Singapur

Zmagovalna stavba kategorije zdravje: Brain and Mind Research Institute - Youth Mental Health Building, Avstralija; arhitektura: BVN Architecture, Avstralija

potem komentira, izpraša, kritizira ali pohvali. Vse skupaj se dogaja z veliko intenziteto prva dva dneva sinhrono v osmih dvorinah, tretji dan pa se še enkrat predstavijo zmagovalci posameznih kategorij

(kultura, hiše, stanovanja, izobraževanje, javni objekti, poslovni objekti, turizem, staro in novo, šport, zdravje, nakupovanje, razstave, proizvodnja, energija in reciklaža, krajina ter različne kategorije projek-

tov bodočnosti, med katerimi so n.pr. tudi natečaji, infrastruktura in celo »masterplani«...). Predstavitve so po navadi kar zanimive, saj se udeleženci, ki so bili zanje izbrani, načeloma dobro pripravijo. V in-

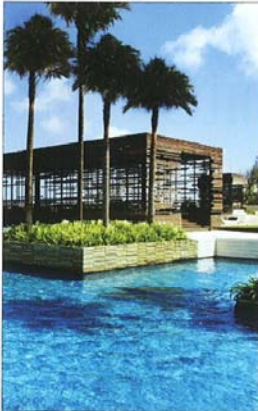
tenziteti skakanja od ene k drugi se lahko vsega skupaj tudi »prenajše«, a te vedno znova zbudi kakšen posebej zanimiv projekt ali avtor, ki izvorno interpretira svoje delo. Dogajajo se tudi zelo osebne, skoraj intimne predstavitve svojih arhitektur (takšna je bila letos n.pr. predstavitev hiše za svojo mamo, ki jo je doživeto izvedel mladi kostariški arhitekt in kasneje celo zmagal v svoji kategoriji), moraš pa imeti malo sreče (ali intuicije), da si ob pravem času v pravi dvorani.

Princip sodelovanja na WAF je načeloma zanimiv in odprt, saj svoje delo lahko lahko pošlje tako rekoč kdorkoli od koderkoli iz našega sveta. Vsi projekti so tudi dejansko predstavljeni na veliki, rahlo labirintični razstavi v dvorani, kjer se dogajajo tudi družabni in sponzorski dogodki. Letos je v skladu z recesijsko situacijo prispevalo malo manj predlogov kot prejšnji leti, a kljub vsemu impresivnih več kot 500 del, od katerih jih je bila slaba polovica izbrana za predstavitve. Od tega jih je največ seveda iz Velike Britanije, Združenih držav Amerike in nato Avstralije, kar sicer pove kar nekaj o anglosaksonskem organizacijskem »ozadju« dogodka (poteka pod pokroviteljstvom svetovne priznane revije Architectural Review in njenega dolgoletnega urednika Paula Fincha). Kljub temu pa so jim že kmalu za petami večje države iz razvijajočega se sveta, kot n.pr. Indija, Brazilija, Meksiko, Turčija, Južna Afrika in celo Iran (ki je pobral eno do nagrad!), med strokovno že uveljavljenimi pa razvite manjše, kot so Danska, Švedska ali Singapur (kateroga skupina WOHA je prejela nagradi celo v dveh kategorijah). Iz Slovenije smo na razstavi lahko videli le dva tima (s po dvema projektoma), od ka-

December 2010

tema številke: presežki leta 2010

Zmagovalna stavba kategorije počitnice: Alila Villas Uluwatu, Bali, Indonezija; arhitektura: WOHA, Singapur

tenih je bil Studio Kalamar za prezentacijo izbran v obeh kategorijah (n.pr. z ambiciozno sodobno, a hkrati tradicionalno vinsko kletjo iz Prekmurja), medtem ko je n.pr. sicer zanimiv in celovit projekt ureditve trga in hotela v Postojni ostal le na panojih.

Ta pisana paleta projektov, prijavljenih tako s strani svetovnih zvezd (kot n.pr. Zaha Hadid, ki je s svojim umetnostnim muzejem Maxi v Rimu - verjetno diskutabilno - postala »absolutna« zmagovalka vseh kategorij), kot tudi povsem anonimnih, neznanih avtorjev, ki nastopaj eden ob drugem, podarja čar temu dogodku, ki ima zato pridnih odprtosti in »demokracičnosti«. Grenak priokus pa prida dejstvo, da moraš za prijavo pač plačati kotizacijo in to ne prav nizko. To je do neke mere razumljivo, če hočejo organizatorji (ob pokroviteljih, ki jih pridobijo) pokriti dogodek, čeprav se lahko dogodek prav zato razume tudi kot delno komercialne narave, saj nudi priložnost za (samo)promocijo tako etabliranim premožnim, kot tudi prebijačim se mladim.

Čeprav je bila prisotna tudi kritična refleksija predragih, prenapljenih in okoljsko večinoma spornih projektov predkriznih, tranzicijskih let (ob tem so tja skoraj vsi prileteli z letali - čeprav z nizkocenovnimi leti...), pa je še bolj vzpodbudno dejstvo, da se vse več pozornosti usmerja v razumevanje, podporo in kakovostno artikulacijo projektov oz.rešitev iz lokalnih, manj razvitih okolij, ki presega »copy paste« geste globalizacijske (ponavadi predvsem komercialne) kvazi svetovljanske arhitekture. Vračajo se k svojim izvorom, tako kulturnim kot materialnim, seveda obogatenim z univerzalno, vsepovezano informacijsko in arhitekturno izkušnjo sodobnega sveta.

Zmagovalna stavba kategorije transport: The Helix Bridge, Singapur; arhitektura: Cox Rayner Architects, Avstralija + Architects 61 Pte, Singapur

Prikazani projekti so po izboru uredništva, sicer pa si lahko vse ogledate na www.worldarchitecturefestival.com

december | januar 17

